

Med Balla Damen till S:t Petersburg

Semesterseglingen 1999

Per Göran Jonsson från Tyresö utanför Stockholm gjorde tillsammans med familjen sommaren 1999 en semestersegling till S:t Petersburg. Han delar här med sig av sina erfarenheter och intryck.

* * * * *

Resans delmål nr 1 - Hangö

Efter en härlig midsommarhelg på Sälskär seglar vi norrut. Vid Stavnäs hoppar fru Anita av för att åka hem och jobba någon vecka till. Kvar ombord blir undertecknad med favoritgästarna sönerna Robban och Max (11 resp. 9 år). Vi seglar vidare mot Rödlöga för natthamn. Vid inloppet till natthamnen bär det sig inte bättre än att Balla Damen får viss grundkontakt i fart av 4 knop.

Myteri ombord är nära förestående, men kaptenen lyckas blidka den oroliga besättningen med diverse godismutor, och ett telefonsamtal hem till lugnande mamma Anita. Färden går vidare över ett lugnt Ålands hav. Gör natthamn i Rödhamn på Åland. En väl skyddad hamn på ostsidan.

Rödhamn

Västsidan med storslagen utsikt över Ålandshav.
På ostsidan ligger
En välskyddad hamn

Degerby Där vi badar och tar det lugnt.
Bra hamn att bada (i badhus).
Bilderna föreställer dock ej badhuset.

Jurmo

Idag blir det långsegling igenom trånga passager och väl utprickade farleder. Vi tar oss till Jurmo, första finska ön. En härlig segling, men eftersom jag aldrig seglat förr i finska vatten blir det en riktig rysare ibland, är inte van vid alla ensmärken.

Bläddra i båtsportkortet, laga mat, trimma segel, bläddra i kort, puh vad stressigt. Börjar förstå att det är mycket stenigt och grunt i dessa vatten. Jurmo är en speciell ö av morän, alldeles platt enbart vindpinade buskar och låg vegetation. Skönt nu är vi i Finland.

Det blev 45 nm och grabbarna har varit duktiga. Hjälper mig att leta efter prickar och ensmärken. Köper rökt fisk till middag. Max och Robban överraskar med smultron till efterrätt.

Hangö - Resans första mål

Långsegling idag med strålände solsken. Ca 50 nm och 9 timmars segling. Här blir vi kvar i fyra dagar. Det badades, beach volleyboll.

Resans delmål nr 2 - Att segla till Helsingfors

Det var svårt att hitta bra naturhamnar, många öar är bebodda, med hus nära vattnet eller annars är det för grunt. Efter några mindre bra natthamnar hittar vi en bra naturhamn vid Porkalaudd. Vi går iland och frågar ett äldre par om de vet om det finns någon affär i närheten. Jo, nog finns det en, men 2 mil bort, säger mannen. Jag är pensionär, och har gott om tid så jag kör er till Kyrkslätt, där ni kan handla. Efter 4 mil och 2 timmar, och en massa prat är vi tillbaka med eftertraktad öl och mjölk. Arno skulle inte ha någon ersättning. Finland får nog leta länge

eftter en bättre ambassadör för sitt land.
Tack Arno!

Färden går vidare. Via ett par naturhamnar når vi Lovisa, där vi kan fira bröllopsdag och besöka Svartholms fästning. Får tillfälle att bättra på de annars ganska skralla historiekunskaperna. Spännande är det, synd bara att minnet är så kort. Min "litterära följeslagare" under seglingen är Åke Matssons "Vi seglar ostvart". Mer historia än segling, men spännande att segla i hans kölvatten.

Aspö

Några dagar försenade når vi Happasarri (Aspö) 21 dagar från Själskär. Sista finska ön före ryska gränsen. Hamnfest som vi turligt nog slapp bli inviterade till, snacka om sjöslag!
Happasarri har tull och kustbevakning, för utklarering.

Resans delmål nr 3. S:t Petersburg

Från Aspö (Happasarri i Finska viken)

Söndag kl 14 klarerar vi ut från tull och passkontroll. Vi får instruktioner att följa trafiksepareringszonens bojmarkerade led ända till S:t Petersburg. Man vill att man kallar på VHF´n när man passerar en boj. Enkelt tänkte jag, men av ett tiotal bojar såg jag bara ett par stycken. OK, jag hade gamla sjökort (som jag fick köpa av en klubbmedlem till ett mycket humant pris) men jag tror att många bojar rent av "ofanns"; var påseglade eller bortrationaliserade.

Bland en hoper ryska U båtar

Efter dryga 100 nm. (svag vind=motorgång) och 20 timmars segling når vi Kronstadt på ön Kotlin, som är inklaringshamn. Jag ropar en massa gånger på VHF´n men får ingen kontakt. Vi hittar inte inklaringsbryggan, utan förrirrar oss in bland ett gäng U-båtar. Då blev det fart på Ryska Coastgarden. En båt med sirener på kom i en rasande fart. En Clint Eastwood "look a like" officer ger oss tecken att följa efter. Vid passkontrollen är vi lite oroliga för att vi ska bli "utkastade" för att vi irrade oss in bland U-båtarna. Kul för övrigt att ha sett flera av dem, dessutom i övervattensläge!

"Balla Damen" på anslagstavlan

Allt gick bra med inklareringen. Vi sysselsatte 5 personer under en timme. En liten parentes, på en anslagstavla på kontoret stod att läsa

att Balla Damen från Sverige skulle anlända denna dag. Ett tecken på att det inte är många fritidsbåtar som seglar till S:t Petersburg och i synnerhet inte svenska.

Efter några timmars motorgång i ett märkligt "innanhav" eller stor sjö med enbart ett par meters djup och muddrade kanaler, når vi så äntligen vårt slutmål - Central River Yacht Club. Stor välkomstkommitté möter oss på bryggan.

En överdriven gästhamn

Vladimir Iankiv, vår kontakt, som hjälpte oss med visum och inbjudningsbrev, hamnkaptan och vice hamnkaptan. Vi trodde för ett kort ögonblick att vi hamnat i den flottaste gästhamnen i hela Östersjön. Men det intrycket reviderades å det snaraste. De utlovade faciliteterna var något överdrivna. Då tänker jag i första hand på toaletter och dusch. Den ena oanvändbar/full, den andra inget - vare sig varmt eller kallt vatten i (Känns resebroschyrerna igen?)

Central River Yacht Club

Efter öl och glass väntade en natts skön, efterlängtd, lugn och skvalpfri sömn. Så skönt att vi utan några missöden äntligen nått vårt mål. I morgon och ca 5 dagar framåt skulle vi göra S:t Petersburg.

Överväldigande intryck

Vilken stad. Intrycken är överväldigande, vilka byggnader, vilken utveckling, vilka omvälvningar. Revolution, deportationer under

Stalinåren. 900 dagars belägring under 2:a världskriget. Detta folk har varit med om ett och annat.

S:t Isaacs katedral

Staden är väldigt ung, endast 300 år. Man säger att staden är byggd på 40 000 svenska krigsfångars benknotor. Byggandet av staden var i det närmaste omöjligt p.g.a. de dåliga markförhållandena, men är man tsar Peter den store (över 2 m lång) och vill skapa Östersjöns makt, handels- och militära centra så struntar man i om ingenjörer och byggmästare avråder en ifrån dylika projekt. Med facit på hand inte helt utan framgång för den driftige tsaren.

Jag har svårt att förstå hur man kunde bygga byggnader som Isacskatedralen, Peter-Paul katedralen, Erimitaget, Uppenbarelsekyrkan och Peterhof m.fl. byggnader med dåtidens resurser och teknologi.

Robban och Max leker med en björn.

Folkets palats

Ett mer nutida byggnadsverk som är väldigt imponerande är tunnelbanan. Folkets palats som Stalin benämnde den. Det är inte många ställen i världen som man har kristallkronor i taket på perrongerna.

Mycket har hänt sen vi var här första gången 1985. Påtagligare än S:t Petersburg har jag svårt att tänka mig att man kan se ett samhälle i förändring. Både på gott och ont. Ett flertal ryssar har fått det bättre. Man ser många flotta bilar med tillhörande nyrika ryssar. Man klär sig moderiktigt. Men som vanligt har medaljen en baksida. Många har fått det väldigt svårt. Den politiska och ekonomiska omställningen har orsakat stor utslagning. Man ser därav väldigt många som tigger på gatorna. Mödrar med "sovande" (troligen drogade) barn i famnen och påtagligt många gamla människor. En pensionär förväntas överleva på motsvarande 10-15 USD per månad i pension.

Ja, intrycken var som sagt överväldigande i denna stad.

Återresan

Efter en vecka var det dags att styra kosan hemåt. Men vinden ville något annat, hård kuling från väster. Vad var det dom sa mina belackare, segla inte till S:t Petersburg. Du får garanterat motvind hem. Det stämmer säkert men jag är väl dum nog som inte lyssnar på välmående goda råd.

Vi ville segla hem nu

Våra danska grannar fick kontinuerligt färsk väderrapporter från någon flygbas eller väderfax. Efter två extra liggedagar fick det räcka, vi ville segla hem nu.

Den 27 juli kl 6 på morgonen gick vi för motor mot utklaringshamnen. I Kronstadt höll vi på att köra över en fiskare i gummiflotte modell liten, dessutom mitt i farleden. Endast huvudet stack upp ovanför vattenytan och var svår att upptäcka.

Nervös väntan inför utklarering.
Frisk motvind, 3 timmars väntan på myndigheterna p.g.a. lunch.
Av en finsk båt hörde vi, att de blivit tillsagda att betala 100 USD, men de vägrade och blev då kvarhållna i 3 dagar.
Dessutom höjdes summan till 200 USD.
Finnarna smet men ingen brydde sig.

På tullkontoret hade man tidigt lunchstängt så vi fick snällt ställa vänta i tre timmar innan allt var avklarat. En väderrapport utlovade 10-12 m/s

från (gissa) V-NV. Du milde vad det gungade! Sjön blir kort och krabb eftersom det grundar upp så mycket vid denna kust. Skönt att vara på väg hemåt i alla fall och att man valde rätt segel redan från start - liten fock och full stor.

Motvind och pekpinnar

Efter ett dygns kryssande i tidvis kulingstyrka var vi tillbaka i Happasarri. Fick en tillrättavisning av kustbevakningen för att vi inte klarerade in direkt. Ett missförstånd från min sida bl. a. för att vi troligen har ett glapp i kontakten till VHF antennen.

Efter en natts god sömn och ett friskt dopp i rent vatten var det dags att sätta segel igen. Det blev en lång segling med 52 nm. Angjorde natthamn vid Byön syd Sarvsallaön, kl 22. Vi sov gott denna natt i en väldigt lugn och skyddad naturhamn.

Farväl till S:t Petersburg.

Rysk Champagne och avskedslunch

Ännu en dag i hård motvind och efter 42 nm når vi Helsingfors sent på kvällen. Puh, rejält trötta och frusna, men skönt att vara framme vid Helsingfors utan missöden, 3½ dygn från S:t Petersburg. I morgon blir det en liggedag. Sedan åker Anita, Max och Robban hem med färjan på lördag kväll. På lördag blir det en sen avskedslunch med rysk champagne. Känns lite vemodigt när jag vinkar av mina gästar och familjemedlemmar.

Besättningsskifte eller ....

Söndag morgon kl 10 är det tänkt att mina nya gästar skall anlända. Det är min 18 årige son Johan och hans kompis Mathias.

Inga grabbar dyker upp vid färjan. Kl 11 får jag gå ombord och prata med receptionisten. Kontroll av passagerarlistan. Har de överhuvudtaget kommit ombord i Stockholm? Vilken hytt har de?

Inga gästar - inga pengar

Det tar en god stund att gå igenom passagerarlistan trots att listan var inmatad i receptionens dator. Jo, nog hade de gått ombord alltid, men vilken hytt de hade var inte så lätt att kolla upp. Det skulle ta en god stund. Efter ett bra tag utan att hitta grabbarnas hytt i hyttlistan, kontaktades städarna att kolla alla hytter. Efter ytterligare ca. en halvtimme får jag beskedet att alla hytter är tomma. Vart tusan har grabbarna tagit vägen? Nu börjar jag bli orolig på allvar. Har de gått förbi mig trots allt, när jag stod på kajen kl 10? Har vi gått om varandra? De visste ju var Balla Damen skulle ligga. Jag gick tillbaka till gästhamnen och ringde hem via VHF'n för att höra med Anita, om hon hört av grabbarna. Nix pix, inget positivt besked därifrån.

Jag gick nog ett par mil denna dag i jakten på mina försvunna gästar - tillbaka till färjan, inga grabbar där, till Balla Damen, inga grabbar där. Vad tusan tar man sig till? Förutom att jag var väldigt orolig, hade jag inga pengar heller förutom 2,50 FIM. Johan skulle ha med sig pengar till mig.

Polisen kopplas in i sökandet

Kl 3 stoppade jag en polisbil för att få hjälp. Polisen tar mig till stationen, där jag försöker förklara mitt ärende för poliser som inte kan tala vare sig engelska eller svenska. Efter ett tag får man fram en engelsktalande polis.

Inga svenska killar har hamnat på något sjukhus.

Inga grabbar är omhändertagna av polisen. Trösterik information, eller? Ett annat ruskigt alternativ dyker upp i tankegångarna .....

De hade gått ombord i Stockholm och var inte kvar ombord, dessutom inte syns till i Helsingfors. Vilka fler alternativ har man kvar? Samtidigt verkar det så otroligt att båda skulle ha blivit ikastade från färjan.

Två yrvakna individer

I närmast upplösningstillstånd går jag med tunga steg ytterligare en gång tillbaka till färjan. Väl framme vid färjan var klockan 4 på eftermiddagen och då mötte jag två yrvakna individer som vid närmare granskning var de eftersökta grabbarna.

Vilken lättnad!

- "Var f-n har ni varit? Ni är efterlysta av Interpol !"

- "Äh, öhh va då! Vi slagga´ lite länge bara. Väckningen funka´ inte på båten, alltså. Nån städare sa att min farsa leta´ efter mig, alltså! Skitskumt, alltså! Va sa´ru klockan va?"

Johan - min äldste son.

Ursäkter och kompensation

Jag måste erkänna att jag blev mer glad än arg på mina återfunna gästar. Men med en viss eftertanke blev jag ganska sur på Viking Line, att man inte kan kolla vilket hyttnummer som passagerare har. Det måste väl ändå gå att mata in i datorn ombord? Grabbarna hade fått en

personalhytt, visade det sig vid en senare kontakt med rederiet. De ursäktade det inträffade och kompenserade oss med en gratisresa.

Grabbarna fick ta nattvakten - Skepparen fick sova/pusta ut

Nåväl, det var en pärs som hette duga. Efter några små matinköp kastade vi loss vid 7 tiden. Nu väntade nonstop seglingen hem. Jag var lite småsur för att vinden dött ut och den lilla vind som ändå var, kom från SV. (Självklart!)

Trött gast.

Efter sista ön före havet var klockan 12 på natten. Då frågade Johan, vad det var för en stark lampa vid östra horisonten. Jag upplyste honom om att det var månen. Det kändes tryggt inför natten då grabbarna som "straff" skulle få ta över seglingen mot Vissvass. Johans lilla missbedömning till trots, har jag fullt förtroende för hans segel- och navigationskunskaper.

Jag fick sova ostört i 4 timmar. Väldigt lugnt på havet och för lite vind.

Kul om vi finge "napp"

Tisdag vid middag, mitt emellan Sverige och Finland, sjösatte jag Max´ och Robbans flaskpost bestående av två PET-flaskor som bildade en katamaran med rigg och segel, innehållande e-mailadress m.m. Kul att se om vi får "napp".

Matthias begrundar - hur ska "flaskposten" segla?
Den seglade faktiskt stadigt och bra, var utom synhåll på nolltid.

Efter en ganska seg och långtråkig segling anlände vi Sandhamn för tankning och anlände till hemmahamn 70 timmar efter det vi lämnade Helsingfors - drygt 7 dygns segling från S:t Petersburg.

Skönt att allt hade gått väl 950 nm utan missöden, vare sig materiellt eller andra skador och olyckor.

Utvärdering

Ryssland ett udda seglingsmål

En del personer avrådde mig för att segla till S:t Petersburg.

Ryska maffian.

Skitigt vatten.

Vindarna blåser alltid från fel håll när man ska hem. o.s.v.

Jag är glad att jag inte brydde mig, för det var en av de häftigaste seglingar jag gjort.

Övriga familjemedlemmar tyckte också att det var lite "mer" än våra tidigare semesterseglingar. Ryssland är trots allt ett ganska udda seglingsmål.

Seglar jag dit igen, skall jag nog skaffa nyare sjökort. Men i ryska farvatten är jag inte säker på att ens nya kort stämmer med verkligheten.

Båten

Rullgenua eller självslående fock hade varit bra att ha. Likaså GPS navigator.

En svart "duschsäck" istället för en plasthink med hål i botten, hade varit perfekt i gästhamnar utan duschmöjligheter.

Stor septiktank i gästhamnen i S:t Petersburg

Det kändes tryggt med en livflotte ombord vid överhavsseglingarna.

Besättningen

Någon har sagt att den bästa besättningen är familjen vid långsegling. Det får jag nog hålla med om, särskilt då mina yngsta barn som seglade längst. Utan gnäll, hittade de på saker att göra hela tiden. Max och Robban gnäller nog oftare på att de inte har något att göra när de är hemma, trots kompisar, dataspel, TV m.m. De var otroligt duktiga och orädda när de hade varit ute ett par dagar. De var mer skärrade av en kuling på Jungfrufjärden för några år sedan än kulingen i Finska viken.

Slutligen

Skulle jag göra om seglingen igen, valde jag nog en annan färdväg. Stockholm - Hangö - Helsingfors - inomskärs till Happassari - S:t Petersburg ca 1½-2 veckor. Omvänt samma sträckning hem + en avstickare till Tallin.

Jag tror man behöver ca 5 veckor på sig för en dylik segling.

Med seglarhälsningar

Per Jonsson,

823 Balla Damen

